

ศูนย์อนามัยที่ 8 อุตรธานี กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพ วัยเรียนวัยรุ่น	คู่มือการปฏิบัติงานการขับเคลื่อนตัวชี้วัด
	ชื่อตัวชี้วัด ตัวชี้วัดที่ 1.2 ระดับความสำเร็จของการขับเคลื่อนการดำเนินงานส่งเสริมสุขภาพกลุ่มวัยเรียนวัยรุ่น (การส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็กวัยเรียน สูงดี สมส่วน)

1. วัตถุประสงค์ (Objectives)

1.1 เพื่อส่งเสริมและเฝ้าระวังภาวะการเจริญเติบโตของเด็กอายุ 6 – 14 ปี เขตสุขภาพที่ 8 ให้มีภาวะสูงดี สมส่วน

1.2 เพื่อให้ครู บุคลากรทางการศึกษาและเจ้าหน้าที่สาธารณสุขมีความรู้ ความเข้าใจในกระบวนการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน

2. ขอบเขต (Scope)

การเจริญเติบโตของเด็กอายุ 6 – 14 ปี ภาวะโภชนาการเป็นรากฐานสำคัญของการมีสุขภาพดีและคุณภาพชีวิตตลอดชีวิต ทั้งนี้วัยเรียน เป็นช่วงวัยที่มีความสำคัญช่วงวัยหนึ่ง เนื่องจากมีการเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว จึงเป็นโอกาสสุดท้ายที่จะส่งเสริมให้เด็กมีการเจริญเติบโตเต็มศักยภาพทั้งด้านสมองและร่างกาย แต่หากปล่อยให้เด็กขาดอาหาร จะมีผลเสีย ซึ่งมีผลโดยตรงต่อโครงสร้างของร่างกาย เป็นผลให้การเจริญเติบโตไม่ดี ด้านการพัฒนาสมอง เป็นผลให้สติปัญญาและการเรียนรู้ไม่ดี การสร้างภูมิคุ้มกันโรคต่างๆ เป็นผลให้เจ็บป่วยบ่อยหรือเป็นเวลานาน ประสิทธิภาพในการทำงานต่างในวัยผู้ใหญ่ รวมทั้งมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง ภาวะอ้วน มีผลต่อสุขภาพในระยะยาวเช่นกัน นั่นคือ ความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง ดังนั้นการเจริญเติบโตของเด็ก จึงถือเป็นตัวที่สำคัญต่อสุขภาพโดยรวม นั่นคือ โครงสร้างของร่างกาย การพัฒนาสมอง การสร้างภูมิคุ้มกันต้านโรค และการเกิดโรคเรื้อรังการเจริญเติบโตด้านสูง แสดงถึงการเจริญเติบโตได้ดีกว่าน้ำหนัก เนื่องจาก การเจริญเติบโตด้านสูงเกี่ยวข้องกับความสมดุลของการได้รับพลังงาน และสารอาหารหลายชนิด เช่น โปรตีน แคลเซียม ฟอสฟอรัส สังกะสี ธาตุเหล็ก ไอโอดีน วิตามินเอ วิตามินบี โฟเลท และวิตามินซี เป็นต้น การเจริญเติบโตของเด็กอายุ 6 – 14 ปี แบ่งได้เป็น 2 ช่วง คือ 1) ก่อนเข้าวัยรุ่น 2) วัยรุ่น ทั้ง 2 ช่วงวัยนี้มีการเจริญเติบโตไม่เท่ากัน ส่วนสูงจะเพิ่มประมาณปีละ 4 – 6 เซนติเมตร ใกล้เคียงกับช่วงวัย 3 – 5 ปี แต่เมื่อเข้าสู่วัยรุ่น การเจริญเติบโตจะเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเด็กหญิงจะเข้าสู่วัยรุ่นก่อนเด็กชายประมาณ 2 ปี คือเด็กหญิงเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นเมื่ออายุ 9 – 10 ปี และมีส่วนสูงเพิ่มมากที่สุดปีละ 6 – 7 เซนติเมตร และน้ำหนักเพิ่มขึ้นสูงสุดประมาณ 6.5 กิโลกรัม ที่อายุ 11 – 12 ปี หลังจากนั้นจะมีส่วนสูงเพิ่มในแต่ละปีไม่มาก คือ ประมาณ 1 - 2 เซนติเมตร ส่วนเด็กชายเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นอายุ 11 -12 ปี และมีส่วนสูงเพิ่มมากที่สุดปีละประมาณ 8 – 9 เซนติเมตร และน้ำหนักเพิ่มขึ้นสูงสุดประมาณ 9.2 กิโลกรัม ที่อายุ 13 – 14 จากนั้นเด็กจะมีส่วนสูงเพิ่มในแต่ละปีไม่มาก คือ ประมาณ 1 – 2 ดังนั้น ในช่วงอายุ 6 - 14 ปี จึงเป็นโอกาสทองอีกครั้งที่จะส่งเสริมการเจริญเติบโตของเด็กให้เต็มศักยภาพ

๑. การเฝ้าระวังภาวะการเจริญเติบโตในเด็กวัยเรียนอายุ ๖ – ๑๔ ปีเป็นกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อเฝ้าดูการเปลี่ยนแปลงการเจริญเติบโตของเด็กให้เติบโตเต็มศักยภาพ หากมี แนวโน้มการเจริญเติบโตไม่ดีจะได้หาทางป้องกันก่อนที่จะเข้าสู่กลุ่มเสี่ยงต่อการขาดอาหารหรือภาวะ อ้วน และถ้ามี การเจริญเติบโตไม่ดีไม่ว่าจะเป็นปัญหาโภชนาการขาดหรือเกิน จะได้รับการจัดการแก้ไขก่อนที่จะมี ความรุนแรงมากขึ้น

๒. โรงเรียนมีการจัดการเครื่องมือและวิธีการชั่งน้ำหนัก เครื่องวัดส่วนสูง มีคุณภาพได้มาตรฐาน โดย บุคลากรสาธารณสุข นำข้อมูลไปบันทึกผลในระบบ HDC มีฐานข้อมูลการเฝ้าระวังภาวะโภชนาการเด็ก ที่ ถูกต้อง เชื่อถือได้ สรุปผลแจ้งผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น บิดา มารดา หรือ ผู้ปกครอง เพื่อแก้ไขหรือสนับสนุนการดำเนินงานโดยการมีส่วนร่วม ให้คำแนะนำ /ส่งต่อในรายที่จัดการไม่ได้ ซึ่งเด็กวัยเรียน อายุ ๖ – ๑๔ ปี ได้รับการเฝ้าระวังฯ ภาคเรียนละ ๑ ครั้ง ครอบคลุมร้อยละ ๑๐๐

๓. โรงเรียนมีการใช้โปรแกรมในการจัดอาหารกลางวันมีคุณภาพ จัดสำหรับอาหารกลางวันโดย โปรแกรม Thai School Lunch แลเฝ้าระวังภาวะโภชนาการด้วยโปรแกรม KidDiary

๔. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ๑) เจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกระดับ ๒) สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานอื่นๆ ๓) องค์กรชุมชน และประชาชนในชุมชน เช่น อสม. ผู้นำชุมชน สมาคม/ชมรมต่างๆที่เกี่ยวข้อง

3. คำจำกัดความ (Definition)

เด็ก หมายถึง เด็กที่มีอายุตั้งแต่ 6 – 14 ปี (โดยเริ่มนับตั้งแต่อายุ 6 ปีเต็ม ถึง 14 ปี 11 เดือน 29 วัน) สูงดีสมส่วน หมายถึง เด็กที่มีส่วนสูงอยู่ในระดับสูงตามเกณฑ์ขึ้นไป

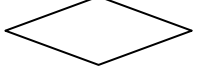

4. ความรับผิดชอบ (Responsibilities)

กลุ่มพัฒนาการส่งเสริมสุขภาพวัยเรียนวัยเรียน ศูนย์อนามัยที่ 8 อุตรธานี

5. ขั้นตอนการปฏิบัติ (Procedure)

ลำดับ	ผังกระบวนการ	รายละเอียดงาน	ระยะเวลา	ผู้รับผิดชอบ	เอกสารที่เกี่ยวข้อง
1	<p>การส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็กวัยเรียน สูงดี สมส่วน</p>	ศึกษารายละเอียดกิจกรรมโครงการจากส่วนกลาง	30 วัน	พรพิมล บุตะลา	-
2	<p>ถ่ายทอดนโยบายจากส่วนกลาง จาก กรมอนามัย สู้ สสจ. 7 แห่ง</p>	จัดทำหนังสือนัดหมายประชุมชี้แจงงาน	1 วัน	พรพิมล บุตะลา	-
3	<p>จัดประชุมชี้แจงการดำเนินงาน ส่งเสริมภาวะโภชนาการเด็กวัยเรียน สูงดี สมส่วน</p>	ศูนย์อนามัยที่ 8 อุดรธานี จัดประชุมชี้แจงแนวทางการดำเนินงานการส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียน สสจ. ในเขตสุขภาพที่ 8	1 วัน	พรพิมล บุตะลา	-
4	<p>อบรมพัฒนาศักยภาพ จนท. สาธารณสุข และครูอนามัยโรงเรียน</p>	เข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการการใช้โปรแกรม TSL และ KidDiary	1 วัน	พรพิมล บุตะลา	-
5	<p>นิเทศติดตาม / ตรวจราชการ 7 จังหวัด</p>	ลงพื้นที่นิเทศติดตามโรงเรียนทุกจังหวัดในเขตสุขภาพที่ 8	สามารถดำเนินการได้ตลอดเวลา	พรพิมล บุตะลา	-
7	<p>สรุปผลงานประจำปี</p>	จัดทำรูปเล่มสรุปผลงานประจำและคืนข้อมูลให้แก่พื้นที่	30 วัน	พรพิมล บุตะลา	-

สัญลักษณ์ที่ใช้

	จุดเริ่มต้นและสิ้นสุดของกระบวนการ
	กิจกรรมและการปฏิบัติงาน
	การตัดสินใจ เช่น การตรวจสอบ การอนุมัติ
	แสดงถึงทิศทาง หรือการเคลื่อนไหวของงาน
	จุดเชื่อมต่อระหว่างขั้นตอน

6. ภาคผนวก (ถ้ามี)

-